

Małgorzata Cieślak

Brzeski, gm. Klwów, woj. radomskie,
St. 2, AZP 70-62/2

Informator Archeologiczny : badania 24, 55-56

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Okres wpływów rzymskich

| Biskupice, gm. Brwinów woj. warszawskie patrz okres lateński

**Bobin, gm. Proszowice woj. krakowskie St. 2, 5 i 14
AZP 100-61/3, 6, 15**

Muzeum Archeologiczne w Krakowie — Konserwator Zabytków Archeologicznych woj. krakowskiego.

Badania prowadzili mgr mgr R. Naglik i Tomasz Wichman. Finansował Konserwator Zabytków Archeologicznych woj. krakowskiego. Drugi sezon badań. Osada grupy tynieckiej, kultury przeworskiej z wczesnego i późnego okresu wpływów rzymskich, kultury trzcinieckiej i lużyckiej z epoki brązu i okresu halsztackiego.

Przeprowadzono badania sondażowe na stanowiskach 2 i 14 położonych na lewoobrzeżnej terasie Szreniawy, w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska 5, na którym kontynuowano badania rozpoczęte w 1989 r.

W sondażach na stan. 2 i 14 nie natrafiono na pozostałości warstwy kulturowej, a znaleziono jedynie kilkanaście fragmentów ceramiki z epoki brązu i okresu wpływów rzymskich.

Na stanowisku 5 wykonano 3 wykopy sondażowe: III (6 m²), wykop IV (5 m²), V (5 m²) oraz ponownie odkopano i pogłębiono do poziomu calca wykopy I i II.

W wykopach I i III oraz II i IV, usytuowanych w zachodniej części stanowiska, zaobserwowano zbliżony układ nawarstwień. Ich miąższość sięgała 190-220 cm. Łącznie, w ich obrębie, odkryto 68 obiektów archeologicznych w tym 43 jamy postłupowe, 6 jam zasobowych oraz poziomy użytkowe dwóch, częściowo odsłoniętych, budynków wczesnorzymskich. Większość jam postłupowych związanych jest z wczesno- i późnorzymskim osadnictwem. Jedynie kilka z nich należy łączyć z osadą kultury trzcinieckiej i lużyckiej, podobnie jak odkryte dolne partie sześciu, trapezowatych w przekroju jam zasobowych. W jednej z nich (ob. 77) znaleziono duży fragment wazy datowanej na III epokę brązu.

Łącznie odkryto ok. 3600 fragmentów ceramiki kultury przeworskiej, lużyckiej i trzcinieckiej oraz 6 przeszłików. W obiektach datowanych na epokę brązu znaleziono m.in. brązowy haczyk na ryby, szklany paciorek (ob. 65) i kościaną szpilę (ob. 50). Natomiast w nawarstwieńiach związanych z ob. 40 natrafiono na brązową zapinkę typu A 68 z widocznymi śladami naprawiania, datowaną na fazę B1 okresu wpływów rzymskich.

Wykop V wytyczono we wschodniej części stanowiska.

Poniżej 35-40 cm warstwy ornej zaobserwowano brunatnoczarną warstwę kulturową sięgającą do głębokości 110 cm, w której obrębie wydzielono 5 obiektów: 2 jamy postłupowe o średnicy 40-45 cm, 2 owalne jamy o nieustalonej funkcji oraz dwumetrowej szerokości pas polepy konstrukcyjnej biegnący z południowego-wschodu w kierunku północno-zachodnim. Warstwa ta o miąższości około 10 cm, stanowi prawdopodobnie fragment zasypiska dużego obiektu o charakterze gospodarczym lub mieszkalnym, którego jednak kształt i funkcję będą mogły określić dalsze badania. Obiekt ten można datować na młodszy okres przedrzymski.

Pozyskany w trakcie eksploracji materiał zabytkowy (752 fr. ceramiki) stanowiła głównie ceramika z młodszego okresu przedrzymskiego (o silnie profilowanych krawędziach wylewów) oraz z wczesnego okresu wpływów rzymskich. Materiały późnorzymskie (w tym duże fragmenty toczonych naczyń odmiany gładkiej, naczyń zasobowych itp.) występowały w górnych partiach nawarstwień (do około 60 cm). Znaleziono również kilka fragmentów celtyckich naczyń grafitowych. Nieliczne jedynie fragmenty ceramiki oraz 3 wyroby krzemienne można datować na epokę brązu.

Wyniki prac w obrębie wykopu V składają się do wniosku, iż dalsze badania na stanowisku 5 w Bobinie winny koncentrować się w jego wschodniej partii.

Badania będą kontynuowane.

| Bocheń, gm. Łowicz woj. skierniewickie St. 1 patrz wczesne średniowiecze

Brzeski, gm. Klwów woj. radomskie St. 2 AZP 70-62/2

Muzeum Okręgowe w Radomiu

Badania prowadziła mgr Małgorzata Cieślak. Finansował WKZ w Radomiu. Piąty sezon badań. Cementarzysko ciałopalne z okresu wpływów rzymskich, ślady osadnictwa ze starszej epoki kamienia, neolitycznego, kultury trzcinieckiej, osada kultury lużyckiej.

Przebadano ok. 240 m² w centralnej partii stanowiska. Teren porośnięty jest jałowcami, co

przyczyniło się do częściowego uszkodzenia obiektów. Zniszczenie powoduje również eksploatacja piasku.

Pod częściowo zniszczonym humusem wystąpiła warstwa ciałopalenia (grubości) 10-20 cm zajmująca większość zbadanego obszaru. Zawierała dużą ilość zabytków tworzących niejednokrotnie dość wyraźne skupiska. Poza przepalonymi kośćmi i fragmentami naczyń odkryto 2 fragmenty szpil kościanych, 3 fragmenty grzebieni, 2 przeszłki dwustożkowate, 4 fragmenty osetki z piaskowca, żelazny wiśiorek wiaderkowaty, 2 brązowe bierki do gry (?), półkuliste, puste w środku (średnice 2,8; 3,6 cm) oraz fragmenty bliżej nieokreślonych przedmiotów żelaznych i brązowych.

W obrębie warstwy ciałopalenia wyodrębniono 3 skupiska przepalonych kości i ceramiki oraz 2 paleniska. Obok lub bezpośrednio pod warstwą odkryto 17 grobów: 2 popielnicowe, 15 jamowych oraz dużą jamę nie zawierającą materiału zabytkowego (obiekt z osady kultury łużyckiej).

Najwięcej zabytków dostarczył obiekt 65 — popielnicowy grób wojownika, na który składały się: popielnica — bogato zdobiona waza na nóżce, o wyswieceanych powierzchniach barwy czarnej, zawierająca poza kośćmi przemieszanymi z węglem drzewnym brązową zapinkę grupy A.VI, fragment brązowego okucia końca pasa zakończony kółeczkiem z guzkiem, 2 fragmenty nitu umbra i drobne części przedmiotów żelaznych i brązowych. W jamie grobu wystąpiły: drugi fragment okucia końca pasa, rytualnie zwinięty miecz obosieczny, 2 groty oszczepów (jeden bogato zdobiony u nasady tulei), umbo J. 7a 2 odmiany Liány, miecz o niewyodrębnionych, trójkątnych płytkach, stopiona brązowa zapinka, prawdopodobnie kuszowata, nóż o obustronnie wyodrębnionym trzpieniu, osetka z piaskowca, stopione fragmenty brązów, nożyce oraz duże fragmenty przepalonych naczyń m.in. czarki i wazy na nóżce. Zespół jest datowany na C1a.

Wyposażenie pozostałych obiektów było ubogie, w drugim grobie popielnicowym nie odkryto materiału pozaceramicznego, w pochówkach jamowych wystąpiły pojedyncze zabytki m.in. brązowe szczytce higieniczne, jednodzielna sprzączka półkolista, żelazny nożyk o obustronnie wyodrębnionym trzpieniu, fragment klamerki esowatej, wiśiorek wiaderkowaty, zapinka pochodna od silnie profilowanych dat. B2-C1.

Ze zniszczonych obiektów pochodzą m.in. zapinki: brązowa A.41 dat. B2/C1, żelazna A.158 dat. B2/C1-D, fragment prawdopodobnie fibuli A.132, a także żelazna ostroga I grupy Godłowskiego dat. B2/C1, prostokątny nóż-hebel.

Na stanowisku wystąpiła również ceramika kultury łużyckiej, tj. trzcienieckiej, kultury ceramiki grzebykowo-dółkowej oraz rdzenie, wiórki i odłupki z pracowni paleolitycznej.

Materiały oraz dokumentacja z badań znajdują się w Muzeum Okręgowym w Radomiu.

Badania na stanowisku będą kontynuowane.

Brzezie, gm. Pleszew woj. kaliskie St. 29 patrz okres halszacki

Charłupia Mała, St. 8, woj. sieradzkie patrz okres lateński

Cyców, woj. chełmskie patrz okres lateński

Częstków Polski, gm. Czosnów woj. warszawskie
AZP 53-64/46

Biuro Naukowo-Konserwatorskie
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Maria Kulisiwicz-Kubiela wraz z mgr Mariem Czarneckim. Finansował Wojewódzki Konserwator Zabytków. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich oraz ślady osadnictwa starożytnego (kultura amfor kullistych, kultura łużycka).

Kontynuowano badania ratownicze z lat 1988-1989. Przebadano obszar o powierzchni 250 m², dążąc do rozpoznania cmentarzyska w środkowej i południowo-wschodniej części. Odkryto i wyeksplorowano 37 obiektów. Wśród nich 34 pochodziło z okresu wpływów rzymskich, a 3 z neolitu.

Obiekty kultury przeworskiej reprezentuje: 13 grobów popielnicowych, 6 jamowych oraz 15 o nieokreślonym charakterze, niektóre z nich stanowią dna pochówków zniszczonych przez głęboką orkę i wkopy współczesne. Wyposażenie większości ogranicza się do kilku ułamków ceramiki i niewielkich przepalonych kości.

W brązowych i brunatno-brązowych wypełniskach jam pochówków jamowych oprócz przepalonych kości znajdowane były ułamki ceramiki, elementy uzbrojenia, fragmenty zapinek i okuć żelaznych. Do ciekawszych należy grób 62, zawierał silnie zniszczone umbo, zapewne typu J7a oraz łmacz z wyodrębnionymi płytkami. Cały zespół datować można na wczesną fazę późnego okresu rzymskiego.

Wyposażenie grobów popielnicowych było bardziej zróżnicowane. Ich jamy o zarysach owalnych, często nieregularnych — rozwleczone przez orkę i wypełniskach brunatnych lub szaro-brunatnych zawierały przedmioty metalowe, m.in. zapinki typu A VI z podwiniętą nóżką, kuszowate, brązowe zapinki pochodne od silnie profilowanych oraz fragmenty różnych typów